THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E,
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

די אייזנבאנען און זייערע קאָנקורענטן

פאַרן לעצטן צענדליק יאָרן האָבן די אייזנבאנען דערפילט די קאָנקורענץ פונם מאָטאָר־וואָגן. דער מאָטאָר־טראַק שניידט זיך אַלץ מער אריין אין די פראַכט געשעפטן פון די אייזנבאנען, בעת דער אויטאָמאָביל און דער אויטאָבוס („באַס") קריגט אריין אַלץ מער און מער פון דעם פאַסאַזשירן פאַרקער. וואָס האָט באַלאַנגט צו די אייזנבאנען.

עס איז אמת, אז מיט דער אנטוויקלונג פון די מאָטאָר־וועגן און מיט דעם וואוקס פון דעם מאָטאָר פאַרקער, איז דער פאַרקער בכלל, פאַרגרעסערט געוואָרן. אָבער אָט דער וואוקס פונם פאַרקער דעקט ווייט ניט די פאַרלוסטן פון די אייזנבאנען אין פראַכט און פאַסאַזשירן.

דער מאָטאָר־וואָגן אין אַלע זיינע וואריאַציעס איז דערווייל אָבער א געפערלאַכער קאָנקורענט פאַר די אייזנבאנען בלויז פאַר קיצערע שטרעקעס. און אויף זויפל ס'איז שייך פראַכט. — בלויז פאַר די קלענערע קוואַנטיטעטן. מיט שווערע לאַדן און מיט ווייטע שטרעקעס מוז מען נאָך אַלץ אָנקומען צו די אייזנבאנען. עס זיינען דאָ, אמת, אויטאָבוסן פאַר ווייטע, טויזנט־מייליקע שטרעקעס, באַזונדערס אין די פאַראייניקטע שטאַטן, וואו מען קאָן דורכפאָרן שנעל און גאַנץ באַקוועם פאַר ווייטע, מאַטעריאַל פאַרן אייגנער, מיט שפּאַרעניש איבער א קוצו צייט, מיט פראַטעסטן, מיטנעפיל, אנערקענונג וכדומה אונלעכע חומה. מיט וועלכע מ'פאַרשפּאַרט מכלומרשט די פּוסטקייט. וואָס יעדערער פילט נאָר נעיקה, אויב ס'וועט פאַרטנעוועט ווערן דער טראַדיציאָנעלער קאָנקורענט מיט לעבלאַכע אַרבעטער, וועט ציוניזם אין קאַנאַדע, ווי אין אַל אַנדערע לענדער, ליקווידירט ווערן.

ס'מוז פעסטגעשטעלט ווערן דער פאַקט, אז אַז אידעאַל, וועמעס באַראַטער פאַרמירט זיך אויפן טאַל־סטרים, שטייט בכלל אויף הינערשע פיס, און איז תמיד עלול איבערגעקערט און אַרבעטער לענדער, ליקווידירט ווערן.

ס'מוז פעסטגעשטעלט ווערן דער פאַקט, אז אַז אידעאַל, וועמעס באַראַטער פאַרמירט זיך אויפן טאַל־סטרים, שטייט בכלל אויף הינערשע פיס, און איז תמיד עלול איבערגעקערט און אַרבעטער לענדער, ליקווידירט ווערן.

ס'מוז פעסטגעשטעלט ווערן דער פאַקט, אז אַז אידעאַל, וועמעס באַראַטער פאַרמירט זיך אויפן טאַל־סטרים, שטייט בכלל אויף הינערשע פיס, און איז תמיד עלול איבערגעקערט און אַרבעטער לענדער, ליקווידירט ווערן.

צוויי פראַבלעמען

(צווייטער אַרטיקל)

די ערשטע אויפגאַבע פונם אויצטיקן קאָנווענשאָן מוז זיין דורכגעדרונגען מיטן באַוואוסטזיין, אז זיי קומען לכתחילה לשם „נוד טיים", כדי, למשל, צו זען און אויסהערן דעם מאַן „מאַישנ'ס" און „פאַינגס און אַרדער," וכדומה אונלעכע תענוגים און נייסטיקע געזונטן, אז זייער אויפגאַבע איז איצט זייער א האַרבע וואָס פאַר דערט אַן אומגעהויערן אַנשטרענגונג און ערנסט: זיי מוזן איצט אַרויסשלעפן דעם צייטנשיש וואָגן פון דער בלאַטע אין וועלכער ער איז שטעקן געבליבן.

מ'מוז קוקן דער סכנה נלייך אין די אויגן און מודה זיין, אז אויב ס'וועט ניט געטאָן ווערן עפּעס ראַדיקאַלעס, אויב ס'וועט ניט געמאַכט ווערן א פולי־שטענדיקער קוואַנטיטעט, מיט שווערע לאַדן און מיט ווייטע שטרעקעס מוז מען נאָך אַלץ אָנקומען צו די אייזנבאנען. עס זיינען דאָ, אמת, אויטאָבוסן פאַר ווייטע, טויזנט־מייליקע שטרעקעס, באַזונדערס אין די פאַראייניקטע שטאַטן, וואו מען קאָן דורכפאָרן שנעל און גאַנץ באַקוועם פאַר ווייטע, מאַטעריאַל פאַרן אייגנער, מיט פּאַרעניש איבער א קוצו צייט, מיט פראַטעסטן, מיטנעפיל, אנערקענונג וכדומה אונלעכע חומה. מיט וועלכע מ'פאַרשפּאַרט מכלומרשט די פּוסטקייט. וואָס יעדערער פילט נאָר נעיקה, אויב ס'וועט פאַרטנעוועט ווערן דער טראַדיציאָנעלער קאָנקורענט מיט לעבלאַכע אַרבעטער, וועט ציוניזם אין קאַנאַדע, ווי אין אַל אַנדערע לענדער, ליקווידירט ווערן.

ס'מוז פעסטגעשטעלט ווערן דער פאַקט, אז אַז אידעאַל, וועמעס באַראַטער פאַרמירט זיך אויפן טאַל־סטרים, שטייט בכלל אויף הינערשע פיס, און איז תמיד עלול איבערגעקערט און אַרבעטער לענדער, ליקווידירט ווערן.

(צו דעם קומענדן אַל־קאַנאַדער ציוניסטישן קאָנווענשאָן)

פון י. קאַבאַקער

אין דאָ לינט איינע פון די גרעסטע און שעדלעכסטע טעותים. ווי פאַראַ דאַקטאַל ס'זאָל ניט קלינגען — וואָלט געווען ראַטאַם צו זאָגן אַן אַפּאַזיציע אום צו שטאַרקן דעם ציוניסטישן אינ־טערעס. האָבן שוין אונזערע אמתות פאַרשטאַנען אריינצובריינגען זייערע אַפּאַזיציעס צו זייערע מאַנען, כדי אַליין אויסגעבויט ווערן דורך זיי...

און ציוניסטן זיינען ניטאָ, אַדער כמעט ניטאָ, אין מערב קאַנאַדע, ניט חלילה פון שלעכטס וועגן, ניט ווייל ס'פעלט ביי זיי דאָס קערגרד, דער גר־ציץ אין דער נשמה. דאָס פינטעלע איד, אַדרבה, דוכט זיך אין ערנעץ איז ניטאָ אזא פון נאָס געבענשטער, נאַצי־אַנאַל־געשטימטער, פאַלקסטימלאַכער און גוטמוטיק געשטימטער עלעמענט, ווי דאָ. ס'קאַנען אָבער ניט עקזיסטירן אזעלכע זאַכן ווי ציוניסטן אָן א ציר־ניסטיש לעבן, אָן א געוויסטע אַט־מאָספערע, אָן די ניטיקע נאַציאָנאַל־עלעקטריש שטראָמען, וואָס דאָרטן באַלייכטן די ציצוגען פון דער נשמה, אָן א טאָנ־סטעלאַכער ציוניסטישער טעטיקייט.

— מיר וועלן איצט פאַרלאָ צוג, — האָט זי זיך געווענדעט קלאַנגדער שטימע צו איר טאָכטער צו לידאָ.

— מיר וועלן נעמען א וו־ פאָרן נאָך ב. איך מוז אים זעגן, אַזאַנדע שנעל אונזער געפעט. ווי לענא, לאָמיר אויסשטיינ.

אַלע דריי זיינען אַרויס פון אין נאָך אַ ווייל פון דער שנעלצוג שוואַנדן פון זייערע אויגן.

זיי האָבן געקאָנט א וואָגן פאָרן נאָך ב.

די פירסטן האָט אונטערוועג וואָרט ניט געדערטט. זי האָט נ דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזן אויף ברוסט און האָט פינסטער אַרום זיך.

— מיר וועלן איצט פאַרלאָ צוג, — האָט זי זיך געווענדעט קלאַנגדער שטימע צו איר טאָכטער צו לידאָ.

— מיר וועלן נעמען א וו־ פאָרן נאָך ב. איך מוז אים זעגן, אַזאַנדע שנעל אונזער געפעט. ווי לענא, לאָמיר אויסשטיינ.

אַלע דריי זיינען אַרויס פון אין נאָך אַ ווייל פון דער שנעלצוג שוואַנדן פון זייערע אויגן.

זיי האָבן געקאָנט א וואָגן פאָרן נאָך ב.

די פירסטן האָט אונטערוועג וואָרט ניט געדערטט. זי האָט נ דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזן און אויף ברוסט און האָט פינסטער אַרום זיך.

(פאָרזעצונג)

א נייער אַמעריקאַנער אידישער ישוב

פון א. ש. יורים

(דריטער אַרטיקל — מאָרגן)

וואָס טעטיקע כלל מוער זאָגן וועגן דער 21 יאָריקער טעטיקייט פון „דאָס אידישע וואָרט"

די דינסטן פון „דאָס אידישע וואָרט" און איר בייטראָג צו דער אַנטוויקלונג פונ'ם אידישן באַוואוסטזין פאַר די לעצטע איין־און־צוואַנציק יאָר

אברהם יצחק זלאַבינסקי

דאָס איז אַלעס וואָס ער וויל

א רומענישער וואָנדער